

Byens friluftsliv

Fælles Mødested

Byens mødested

Friluftsrådet
THE DANISH OUTDOOR COUNCIL

”Fælles Mødested” – byens mødested

Forfatter: Vibeke Dalum, udviklingskonsulent

Serie: Byens friluftsliv

Foto: Friluftsrådets billedarkiv

Design og grafisk produktion: meyer & bukdahl as

Udgivet af Friluftsrådet 2008

Oplag: 800

Udgivet med støtte fra Realdania

ISBN: EAN 9788777640049

Friluftsrådet

Scandiagade 13

2450 København SV

Tlf. 33 79 00 79

fr@friluftsradet.dk

www.friluftsradet.dk

Friluftsrådet

Friluftsrådets formål er at støtte og opmuntre til friluftsliv og naturforståelse under hensyntagen til landets natur og miljø. Friluftsrådet skal herunder over for offentligheden varetage de tilsluttede organisationers og den almene befolknings behov for og interesse i et aktivt friluftsliv. Desuden skal Friluftsrådet fungere som rådgivende organ over for offentlige myndigheder.

Se mere på www.friluftsradet.dk

Friluftsrådet forvalter Tips- og lottomidler til friluftslivet. Det er midler, der støtter initiativer for fremme af friluftslivet, som alle kan søge. Hvordan du søger, og hvad du kan søge til, kan du se mere om på www.friluftsradet.dk under Tips/lotto.

Vision

Vi er i en by og et samfund, hvor borgernes friluft aktiviteter blomstrer året rundt, hvor aktive ved deres aktiviteter inspirerer endnu flere til at være aktive, hvor variation, hvor et rigt plante- og dyreliv fremmer naturoplevelserne, og hvor der er åbenhed og uderum til trivsel for alle byens beboere.

Vi er ved friluftslivets "Fælles Mødested" – byens mødested, hvor de grønne eller blå arealer bruges hele dagen. Vi er ved søen, i havnen, i et grønt område, hvor der er plads til aktiviteter, hvor der er gode faciliteter og rig mulighed for at nyde denne skønne plet. Der er stier, der fører videre ud til andre grønne og blå områder, hvor man kan få andre naturoplevelser og dyrke friluftsliv.

Her er der fra dag til dag forskellige tilbud til byens beboere om friluftsliv. Nogle tilbud er for de klubber, der er knyttet til stedet, men rigtig mange tilbud er åbne for dem, der har lyst til at være med. Der er opslag på stedet og på hjemmesiden, så man kan se, hvad der sker i dag.

Her er der fokus på naturen og på naturoplevelser. Her henledes opmærksomheden på de naturoplevelser, man kan få lige nu. Her formidles naturen. Her bliver man hele tiden fristet til at bruge de tilbud, der løbende kommer om naturoplevelser, og til selv at være aktiv for og i naturen.

Stedet summer af glade aktive og aktivitet. Det er her man møder andre aktive beboere. Nogle med samme interesse som en selv, og nogle med helt andre interesser. Her kan man dele oplevelser

med andre. Her kan man finde andre at være aktive sammen med. Her er der stort set altid nogen, der har gang i en eller anden friluftaktivitet, og her er der skabt en åbenhed, så man altid føler, at man er velkommen til at deltage.

Det er også her, der er gode forhold, hvis man selv vil stå for et arrangement. Det er nemt at få budskabet ud til andre. Det er nemt at være leder og arrangør. Skal man bruge lokaler, en bestemt facilitet eller grej til aktiviteter, så kan man reservere dem via et bookingsystem. Toiletterne er åbne, om sommeren mens det er lyst, om vinteren til de sidste går hjem, og man kan komme i ly, når det regner.

Det er et dejligt sted. Det er "Fælles Mødested" for friluftslivet, og det er åbent for alle borgere, der vil dyrke friluftsliv. Det har så mange tilbud, at man bliver inspireret til mere og nye sider af friluftslivet, når man slår vejen forbi. Det er et dejligt sted.

Lars Mortensen,
Formand for Friluftsrådet

Fælles Mødested

Udviklingen viser, at der er behov for, at aktive i friluftsliv kan mødes uanset, hvilken form for friluftsliv de dyrker.

Rapporten har:

- Fokus på udviklingen
- Nytænkning
- Samarbejde
- Gode rammer for friluftsliv

Denne rapport giver perspektiver og vinkler på udvikling, og ikke mindst inspiration til lokalsamfundet til at etablere "Fælles Mødested".

God arbejdslyst

Erik Preisler
Formand for styregruppen

Indhold

Fælles Mødested	1	Veje til virkeliggørelse	22
• Vision		• Samspil	
• Indholdsfortegnelse		• Medejerskab	
• Indledning		• Metoder	
• Begrebet "Fælles Mødested"			
Fokus	6	Drømmen på trods	26
• Byen og friluftslivet		• "Fælles Mødested" i byen	
• Klubber og foreninger			
• Drømmen			
Perspektiver	12	Lidt om	28
• Motivation		• Det landskabelige mødested	
• Interesse/interessenter		• Aktiviteter	
• Traditioner		• Grej	
• Stærke sider ved "Fælles Mødested"		• Funktionsskitse – bygning	
		• Referencer	
		• Styregruppen, mål og definitioner	
		• Medlemsorganisationer	
Idégrundlag	18		
• Idéskitse			
• Beliggenhed			
• Alle tiders chance			
• Faciliteter			

Indledning

Dette hæfte har fokus på at inspirere de lokale klubber og kommuner til at skabe gode, nutidige rammer, der tilgodeser den lyst, der er for at dyrke friluftsliv i deres by, uanset om man er – eller ikke er medlem af en klub.

For at sætte fokus på det lokale friluftsliv, på dets synlighed og ikke mindst på om de rammer, der er for at dyrke friluftsliv i byen, svarer til udviklingen, og dermed til befolkningens ønsker, igangsatte Friluftsrådet i foråret 2006 indsatsområdet ”Lokalt friluftsliv – fælles mødested – større synlighed”. Der blev nedsat en styregruppe, den har brugt halvandet år til at se på udviklingen, se vinkler, drøfte forskelle fra by til by, og at inddrage andres og egne erfaringer.

Styregruppen har primært sat fokus på friluftsliv i byen, og for friluftslivet ser den et ”Fælles Mødested”, som en helt ny tankegang for byens friluftsliv og for friluftslivet helt nye processer, der skal udvikles. Styregruppen ser klare muligheder for at etablere ”Fælles Mødested” i tilknytning til byens grønne og blå områder og i nogle af de mange bygninger, der bliver ledige på grund af kommunesammenlægning, og styregruppen forventer, at dette hæfte kan være med til at sætte fokus på de muligheder, de rummer for friluftslivet og for udvikling af levende bysamfund.

Baggrunden for indsatsen er, at friluftslivet er i kraftig vækst, at flere og flere har et aktivt friluftsliv, og flere deltager i flere forskellige typer friluftsliv, og at det især er det uorganiserede friluftsliv, der vinder frem. Et friluftsliv hvor det er selve aktiviteten, der er afgørende, og hvor medlemskab i en klub blot er ét af flere ønsker om at dyrke friluftsliv.

Vi er i en tid med opbrud: I vores måde at være aktive på, og i vores måde at organisere os på. En tid i opbrud hvor grænserne mellem idræt, motion og friluftsliv bliver mere flydende. En tid hvor

mange gerne vil yde en indsats, men kun vil binde sig i kortere og kortere tid.

Vi er i en tid, hvor der er behov for synlighed og nytænkning, hvor klubberne oplever konkurrence om de aktive, hvor kommercielle tilbud om friluftsliv betragtes som en selvfølge, og hvor grænserne mellem kommercielle – og klubbers tilbud om friluftsliv bliver mere flydende.

En tid hvor barriere skal fjernes, hvor vi skal tænke i sundhed, tryghed og velvære, hvor friluftsliv får større og større betydning, og hvor der er behov for, at friluftsliv er et synligt tilbud.

Vi er i en tid, hvor mange kan selv, men hvor lige så mange har brug for vejledning og formidling i friluftsliv og om naturoplevelser. Hæftet fortæller om, hvordan man kan imødekomme udviklingen, hvilke problemer man skal forvente at møde.

Vi er i en tid, hvor vi gerne vil ses og være sammen med andre, nogle uforpligtende, andre vil gerne have ansvar.

I sit arbejde har styregruppen haft fokus på, hvordan denne udvikling kan imødekommes, og resultatet er dette hæfte og en opfordring til at etablere ”Fælles Mødested” i byerne.

Hæftet er et led i Friluftsrådets samlede indsats for at sætte fokus på initiativer, der kan fremme og forbedre byens friluftsliv. En indsats, hvor to indsatsområder sideløbende har udviklet idékatalog om henholdsvis ”Friluftsliv i byens blå områder” og ”Friluftsliv i byens grønne områder”.

”Fælles Mødested” virker som et formelt og uformelt mødested til gavn og glæde for alle med lyst til friluftsliv, og som samlingssted for hverdagens friluftsliv og weekend- og ferietilbud om friluftsliv.

Fælles Mødested

"Fælles Mødested" er stedet i byen – bygning med arealer, der samler og tilgodeser friluftslivet bredt. Det vil sige, at det kan tilgodesse den brede interesse, der er for natur og aktiviteter, både i det lokale friluftsliv, i foreningsregi og generelt hos byboerne.

"Fælles Mødested" er råderet over et grønt areal eller adgang til vand med plads til aktiviteter og udvikling af naturindholdet, samt faciliteter i form af møderum, toiletter, formidling, grej til aktiviteter m.m.

Målet er at skabe en god base for samspil om tilbud til friluftsliv, såvel kommunale, foreningers, virksomheders som beboernes egne initiativer.

"Fælles Mødested" er samarbejde mellem myndigheder, klubber og foreninger og interesserede beboergrupper. Et samarbejde, der rummer plads til såvel engangstilknytning som til opbygning af længerevarende partnerskaber.

Grundlaget for et "Fælles Mødested" er en fælles interesse i at holde fokus på friluftslivet, dets værdier og den fælles glæde, tilfredshed og velvære, det giver at dyrke friluftsliv.

"Fælles Mødested" er gode rammer for friluftsliv fra små børn til ældre, fra institutioner til klubber, fra organiserede til den enkelte der dyrker friluftsliv.

Målet er at etablere et "Fælles Mødested", der kan være en god ramme for byens friluftsliv med brede tilbud om friluftsliv, formidling, naturoplevelser og et folkeligt engagement.

"Fælles Mødested"
Et formelt og uformelt mødested for friluftslivet, en facilitet, der giver gode rammer for friluftslivet ude som inde, et sted med naturoplevelser, formidling og friluftaktiviteter.

Fokus

Denne rapport har fokus på et "Fælles Mødested" for friluftsliv inde i byen eller i umiddelbar tilknytning til byen, og på tilholdssteder, der tilgodeser den udvikling, der har været og er i byens friluftsliv.

Den har fokus på aktivt friluftsliv, formidling, samspil og på en bred interesse for at tilgodes både det lokale foreningsliv og byboernes almene interesser for natur og aktiviteter ude i det fri.

For det organiserede friluftsliv er det et sted, hvor man kan mødes ude som inde, og hvor fokus er rettet mod at dyrke et varieret aktivt friluftsliv i gode inspirerende omgivelser.

I denne rapport dækker klubber begreber som en lokal klub, kreds, trop, forening m.v.

Den har fokus på bygninger, der ligger i eller helt tæt ved byens grønne og blå områder, og den har fokus på tilknytning og behov, og på at der i mange byer bør arbejdes med flere løsninger.

Der er brug for "Fælles Mødested" både i byen og på landet. Denne rapport har fokus på det mest vanskelige: Det bymæssige mødested, der kan fungere som fælles sted for friluftslivet inde i byen.

Denne rapport har fokus på at styrke byens friluftsliv, på fælles interesse i dets værdier, og den fælles glæde, den tilfredshed og det velvære det giver at dyrke friluftsliv sammen.

"Fælles Mødested" – byens mødested – fordi vi ved:

- 85 % af befolkningen bor i byen
- Vi dyrker forskellige former for friluftsliv
- Afstanden har stor betydning for hverdagens friluftsliv
- Afstanden har meget stor betydning for børn og ældre

Byens liv

Friluftsliv er bevægelse og oplevelser, glæde ved aktiviteter, udeliv og natur. Det er glæden ved at være aktiv ude sammen med andre eller alene.

Byens friluftsliv er i højere og højere grad en del af byrummet. Vi hygger os ude. Vi indtager små pladser, og byrummet bruges mere og mere til friluftaktiviteter og motion.

Byen, dens pladser, dens rum, byens grønne og blå arealer er det, vi kan nå at bruge i hverdagen.

De fleste byer har brug for, at der skabes en eller flere baser med gode og synlige tilbud om friluftsliv. Baser hvor der er plads til klubbers, virksomheders, beboernes egne og kommunale initiativer med aktiviteter og naturoplevelser.

Vi er i en tid, hvor grænserne mellem idræt, motion og friluftsliv bliver mere og mere flydende, hvor flere er aktive, hvor flere deltager i flere forskellige typer friluftsliv, hvor klubberne oplever konkurrence om de aktive, hvor mange kortvarigt gerne vil yde en frivillig indsats, hvor institutionerne har flere og flere tilbud om friluftsliv, og en tid hvor kommercielle tilbud om friluftsliv betragtes som en selvfølge. Vi er i en tid, hvor alt dette skal passes ind i byen.

Vi er i en tid, hvor åbenhed og åbne tilbud er en forventning om, at det kan lade sig gøre at deltage, når man har tid og lyst. Vi er i en tid, der kræver nytænkning, når de tilbud, der er om friluftsliv, skal være synlige og tilgængelige for mange flere.

Byen og friluftslivet

Vi er i en tid med opbrud: I vores måde at være aktive på, og i vores måde at organisere os på.

Det friluftsliv, der er vokset mest, er det som skoler, fritidsklubber, børnehaver og naturvejledere står for.

En anden del af friluftslivet, der er vokset meget kraftigt er det selvorganiserede friluftsliv. Det friluftsliv den enkelte selv dyrker, tilbagevendende eller lejlighedsvis sammen med venner, familie osv.

Vi bor i byen. Tiden er knap. Familiens medlemmer dyrker hver deres interesse. Når tiden er knap, når hverdagen udnyttes fuldt ud, når alles interesser skal plejes – også friluftslivet – så dyrkes de tæt ved bolig eller arbejdssted.

Det er et lyspunkt, at vi dyrker mere og mere friluftsliv, mere og mere hverdagsmotion. Det er sjovt. Det giver velvære og sundhed. Klubber og kommuner vil gerne fastholde den udvikling. Kommuner af hensyn til sundheden. Klubberne fordi det er sjovt, når der er mange, der har og dyrker samme interesse.

Vi står i princippet i en helt ny situation med et traditionelt friluftsliv, der skal spille sammen med det institutionelle, det kommercielle og det selvorganiserede friluftsliv.

Interessen for friluftsliv vokser og vokser, og vi dyrker flere forskellige former for friluftsliv.

Det er sjovt at finde på og at være frivillig, når aktiviteten tiltrækker nye, der er glade ved at deltage.

Klubbens vilkår

I byen afspejles friluftslivets traditionelle tilknytning til enge, marker, skov og strand ofte ved, at friluftslivets tilholdssteder er spredt ud over hele kommunen. Det er de, fordi mange klubber traditionelt har ønsket at være ved arealer, der egner sig til det friluftsliv, klubben står for, og fordi mange klubber løbende har fået imødekommet deres ønsker.

Byerne er vokset. I dag er disse arealer ofte begrænsede, og mange klubber er klemte inde i forskellige hjørner af byen.

Det betyder også,

- at de ikke ligger centralt
- at mange ikke kender klubben
- at klubbens aktiviteter ikke er kendt
- at det klubben står for ikke er kendt
- at mange klubbens synlighed er væk

Dermed kender færre og færre til det friluftsliv og de aktiviteter, klubben har skabt og står for.

Udviklingen er en udfordring såvel for klubber som myndigheder. Skal alle stadig have tilbud om hver sit? Hvad skal man være fælles om? Hvornår er interessen så dyb, at der skal tages hensyn til den? Hvad kan man være fælles med andre om? Hvad er gode vilkår i dag? Gode vilkår for klubben, gode vilkår for medlemmer, gode vilkår for åbenhed? osv.

Friluftslivets dynamoer

Byens friluftsliv er ikke kun udeliv. I byen som på landet har det danske klima stor betydning for friluftslivet. Forår, sommer og efterår er klubberne ude. Om vinteren, når det er mørkt, rykker de fleste klubber ind, og medlemmerne dyrker fællesskabet om deres interesse inde. De søger inspiration ved at være sammen om en fælles interesse, og ved at udvikle de enkelte interesseområder, så medlemmerne får gode oplevelser.

Det betyder, at uanset at flere og flere også har et selvorganiseret friluftsliv, så er klubberne en slags dynamoer, der holder gang i friluftslivet.

Klubber, der tager nye trends og initiativer til sig og giver dem som et tilbud i deres klub, kan både holde fast i medlemmer og tiltrække nye. De er små lokale dynamoer, der holder friluftslivet i gang og giver det nyt liv.

Fleere af disse dynamoer kan med den fælles udfarende kraft, der ligger i et "Fælles Mødested" blive endnu stærkere og få nye kræfter, som både klub og selvorganiserede kan få glæde af.

Klubber vil gerne være dynamoer. De har behov for mere samspil og udvikling, og friluftslivet i byen har behov for bedre vilkår til friluftsliv. Der er behov for "Fælles Mødested" med brede tilbud om alment og organiseret friluftsliv.

Byens mødested

Byens mødested for friluftslivet er optimalt et tilbud for såvel det organiserede som uorganiserede friluftsliv – det er et mødested, der har gode faciliteter ude som inde, og et sted der giver gode rammer til flere lokale klubber, som vejleder og formidler, og som har en række åbne tilbud om friluftsliv i hverdagen.

Det er bygninger, der er indrettet, så de tilgodeser friluftslivets behov, med arealer lige ved, som kan bruges til et aktivt friluftsliv.

Der er stor forskel fra by til by, men i mange byer er friluftslivets faciliteter utidssvarende og presset af udviklingen. I nogle byer handler det om at genopdage, udnytte og udvikle de muligheder, der er. I andre byer handler det om at få skabt nye og flere gode rammer.

Det betyder at:

- Det skal ligge i tilknytning til arealer, der har naturmæssig, landskabelig værdi, eller som rummer plads til aktiviteter
- Stedet skal opleves rigt på variation såvel med mulighed for aktiviteter som naturoplevelser
- De aktive skal have brugsret over et areal, hvor der kan være ophold og tilbud om min. én friluftsliv-, motions-, spille-, lege- eller formidlingsaktivitet
- På mødestedet skal der være adgang til toilet og taske/tøj opbevaring
- Mødestedet kan være rammen om udlån af friluftsgrej, der er relevant at bruge i området
- Mødestedet skal have opholdsarealer i form af mødelokale, faciliteter til ophold ude, der kan tilgodeses det sociale fællesskab ved at dyrke aktiviteter
- Mødestedet skal have gode rammer for formidling af de aktiviteter, der knyttes til stedet
- Mødestedet skal kunne fungere som en social ramme for friluftsliv

Drømmen ...

Det er sjovt og fascinerende at dyrke friluftsliv. Der er mange aktive, der er mange tilbud, og vi kan låne det grej, vi skal bruge. Vi får mange gode oplevelser og har det sjovt sammen.

For det lokale foreningsliv er drømmen et godt sted i byen, hvor man kan dyrke friluftsliv, i sin klub, alene, sammen med familie og venner. Hvor der er tilbud om friluftsliv såvel til børn, voksne som ældre. Et "Fælles Mødested" med gode vilkår for ophold ude og inde og med gode rammer for udfoldelse af et rigt og varieret friluftsliv.

Et sted, der virker som dynamo for friluftslivet med alle dets muligheder. Et sted, der giver foreningslivet gode rammer for samarbejde, og som gør det synligt og tilgængeligt for byens borgere.

Drømmen tager afsæt i, at flere og flere dyrker friluftsliv og har lyst til at dyrke flere forskellige former for friluftsliv, og at flere og flere dyrker et friluftsliv i klubben, bruger andres åbne tilbud og selv finder på. Drømmen er at komme denne udvikling i møde, så mangfoldigheden i friluftslivet kan blomstre og inspirere til endnu mere friluftsliv.

Drømmen er at skabe fællesskab mellem tradition og udvikling. Skabe rammer for nutidens friluftsliv, hvor familiens medlemmer kan vælge mellem flere og forskellige former for friluftsliv, hvor børn og voksne kan få dækket deres lyst til selvstændighed, til individuelle aktiviteter, og hvor socialt samvær og tryghed fortsat er i højsædet.

Drømmen fik ny næring med kommunalreformen. Nye strukturer i kommune og foreningsliv. Med natur og sundhed som kommunal opgave. Med en forvaltning, der er tæt på hverdagslivet. Med opbrud, nye samarbejdspartnere, flere foreninger i samme kommune, nye vinkler på eksisterende forhold. Ikke mindst tankerne og en forventning om, at friluftslivet får gode rammer og holder byen levende ved at give nyt liv i de gode velplacerede bygninger, der bliver i "overskud".

Drømmen er at bevare glæden ved at høre til i en klub, hvor man kan dyrke et interessefællesskab, yde en frivillig indsats, og alligevel være tæt på de mange andre tilbud om friluftsliv. Drømmen om at være en del af en spændende udvikling, uden at man selv skal stå for det hele.

Drømmen om friluftsliv sammen med og for mange andre. Drømmen om naturoplevelser. Drømmen om gode faciliteter. Drømmen om at friluftslivet kunne give byen et nyt indhold og liv med "Fælles Mødested" for byens friluftsliv.

Natur og friluftsliv

Balance

Naturen og kontakt til naturen er det bærende i friluftsliv. Naturen er stedets grundværdi. Formen, floraen og faunaen. Vejret er den daglige udfordring og det daglige krydderi, for dem der dyrker friluftsliv.

Naturen i byen kan kun opleves, når der skabes balance. Aktiviteter skal passe til stedet, og stedet skal være indrettet til de aktiviteter, der finder sted.

I mange byer er der rum og behov for at udvikle de grønne områder. Der er mulighed for større variation og for i langt højere grad at tilgodese byboernes behov for varierede oplevelser.

Der er plads til at skabe små oaser, til aktiviteter, til fugle, til dyr, til planter, til dufte og til et rigt friluftsliv.

Formidling af natur og naturforhold er et vigtigt redskab til at skabe balance mellem naturen og friluftslivets forskellige interesser.

Motivation

”Fælles Mødested” en udvikling både klubber, borgere og myndigheder kan få stor glæde af.

Udbyderne af friluftsliv har kortene på hånden

En udfordrende og spændende udvikling. Et friluftsliv i vækst, hvor stadig flere aktive vælger lidt af det hele. En udvikling, hvor en udbyder, der er synlig og indstillet på konkurrence, kan se frem til et marked, der vokser sig større og større.

Flere og flere ser friluftsliv som et godt tilbud og som en del af markedspladsen: Fritidstilbud. Alt tyder på, at endnu flere forskellige, synlige tilbud vil give endnu flere aktive i friluftslivet.

Der er ønsket om:

- spænding og fysisk udfoldelse
- nære naturoplevelser, fred og ro
- aktiviteter
- tilbud, hvor aktivitet og ideologi er en helhed, en pakkeløsning der udtrykker holdning til hverdagen
- engangstilbud
- et friluftsliv i hverdagen nær boligen
- formidling af oplevelser
- et traditionelt friluftsliv med holdninger og demokrati
- et ...

Et aktivitetspræget, et situationsbestemt, et ideologisk friluftsliv eller en god blanding af alle dele, det er til en vis grad op til udbyderne. De aktive vurderer de tilbud, der er – de vælger til og fra.

”Fælles Mødested”, et sted der gør tilbudene synlige og let tilgængelige. Et sted hvor udbyderne er med til at sætte dagsordenen for byens friluftsliv.

Stærke sider ved at være sammen:

- Større udbud
- Gode vilkår for friluftsliv
- Inspiration fra andres aktivitet
- Mange tilbud om aktiviteter
- Meget og forskelligt grej
- Møde andre med interesse for naturen
- Møde andre aktive
- Sjovt at formidle til mange
- Mange ”at spille sammen med”

- Nye tilbud og nye holdninger slår igennem. De aktive deltager, når de har tid og lyst, og når ”varen” passer dem. Det uorganiserede friluftsliv vinder frem.
- Flere er interesserede i et aktivt friluftsliv, og flere og flere deltager i flere forskellige typer friluftsliv.
- Foreningerne er ikke længere alene på markedet. Flere klubber og foreninger oplever, at der er andre tilbud om friluftsliv. Der er konkurrence om de aktive.

Interesse

Et "Fælles Mødested" er et sted, hvor man har prioriteret friluftslivet højt, og hvor man derfor har skabt særligt gode vilkår for samspil, ophold, aktiviteter og oplevelser.

Kommunen

Et "Fælles Mødested" skal bygge på en fælles interesse for at skabe gode vilkår for byens friluftsliv og et fællesskab, hvor deltagerne føler medejerskab.

- Kommunen bør vurdere sin interesse i at være engageret og i at have medejerskab. Her skal nævnes interesse i gode vilkår for: foreningslivet, de uorganiserede, institutionernes friluftsliv, i naturforhold, formidling, sundhed, motion og udeliv.
- Kommunens vurdering af institutioners rammer bør omfatte tanker om læring i det fri via: naturskole, udeskole, børnehave, ungdomsklub, ældreklub m.v.
- Kommunens vurdering af rammerne for foreningernes friluftsliv bør omfatte nytænkning som samspil mellem klubberne, samspil mellem klubber og uorganiserede, samspil mellem klubber og beboergrupper, fælles brug af areal, lokaler, grej og formidling.
- Kommunen bør vurdere om "Fælles Mødested" kan være en god formidlingsramme og samlingssted for Agenda 21, Bæredygtig udvikling, Borgergrupper, Frivillige i Naturforvaltningen og andre offentlige initiativer af denne karakter.

Grønne områder = mange interesser
Mange interesser = mange muligheder for at oprette "Fælles Mødested"

Lokale klubber

Fra klub til klub, fra lokalsamfund til lokalsamfund vil der være stor forskel på det behov der er, og dermed på den interesse, der umiddelbart vil blive vist, uanset dette så er udviklingen et klart incitament for lokale klubber om nytænkning.

- For klubber der dyrker friluftsliv er "Fælles Mødested" synlighed og nytænkning. Synlighed som de fleste klubber har en grundlæggende interesse i.
- Nytænkning om tæt samspil med andre klubber, der dyrker friluftsliv. Det er et opbrud med mange års traditioner om at være sig selv. Et opbrud med hvordan denne klubs frivillige plejer at fungere. Et opbrud med hvad denne klubs medlemmer plejer at få tilbudt.
- Nytænkning hvor man forholder sig både til medlemmer og til uorganiserede, der ikke er på vej til at blive medlemmer i denne klub. Om adgang til klubbens grej. Om at være åbne og give tilbud til andre klubber og ikke-medlemmer.

Nogle klubber er i gang, de samarbejder med andre, og de har tilbud med åbne ture og arrangementer. Der er også en del klubber, der ser klare fordele ved fælles grejbank. Mange klubber kan dog se problemer ved at være tættere sammen.

Den lokale interesse vil være forskellig fra klub til klub, fra lokalsamfund til lokalsamfund. Fra sted til sted vil klubber se meget forskelligt på tilbudet. At gå sammen i friluftslivet er nytænkning og en udvikling, der kun lige er begyndt.

Om forskellige grundlag:

- Nogle klubber dyrker friluftsliv og aktiviteter, der er så tæt knyttet til vand, at de kun ser fordele, når mødestedet er placeret i umiddelbar tilknytning til hav, bælt, fjord, sø eller å.
- Nogle klubber har et friluftsliv, hvor aktiviteter er så tæt knyttet til naturoplevelser, at de ønsker "Fælles Mødested" med gode muligheder for at dyrke disse aktiviteter ude i det åbne land.
- Nogle klubber har egne tilholdssteder, som de selv har været med til at udvikle, og som de derfor er tæt knyttet til.
- Nogle klubber – små eller nye – har ikke et velegnet tilholdssted. De er interesserede, men har ofte brug for hjælp.

Traditioner

I Danmark er der en lang tradition for det lokale foreningsarbejde, og de vilkår det har. Traditionerne omfatter såvel myndighedsarbejde som klubber og foreningers holdninger. Mange lokale foreninger føler ligefrem, at de trives på grund af traditioner. Derfor har "plejer" stor magt.

Mange klubber, der dyrker friluftsliv, er tilfredse med de vilkår, klubben har. Mange steder svarer vilkårene ikke helt til den tid, vi lever i. Det er almindeligt, at forholdene er meget forskellige fra lokalsamfund til lokalsamfund, fra klub til klub. I det lokale foreningsliv har traditioner stor magt. Det er generelt svært at skabe nytænkning. Der skal være en bærende person, mange frivillige, mange medlemmer, der kan se tendenserne og idéen, eller et akut behov, før man selv sætter gang i noget så nyt som "Fælles Mødested".

Debatten om "Fælles Mødested" er svær. Der skal skabes nye aftaler, nyt samspil, og det vil ændre den lokale foreningskultur – Og det er en stor udfordring at gå i gang med. De klubber der går i gang vil være morgendagens vindere.

- I lokale foreninger kræver det fremsyn, vilje og energi at gå med i etablering af "Fælles Mødested".
- På den ene side er der stadig lokale klubber og foreninger, der ikke har egne tilholdssteder, som med stor glæde ville indgå i sådanne samarbejder.
- På den anden side er der endnu flere lokale klubber og foreninger, der har faste, egne eller tildelte tilholdssteder, som de er meget knyttet til, og som mange af dem er særdeles tilfredse med og glade for.

Nye tider

For kommunen er etablering af et "Fælles Mødested" alle tiders chance for:

- at løfte det lokale friluftsliv. Det kan være det initiativ, der giver fornyet kraft, og som viser den betydning ophold i naturen har for sundhed.
- at vise den respekt den har for foreningslivet, det frivillige engagement og de værdier friluftslivet rummer.
- at skabe samarbejdsrelationer, der passer med de opgaver kommunerne har fået ved strukturreformen i 2007.

For foreningslivet er det alle tiders chance for de lokale klubber til:

- at blive mere synlige, at få flere aktive og flere medlemmer.
- at stå sammen med andre klubber om flere og bredere tilbud om oplevelser og aktiviteter for medlemmer og andre friluftsliv aktive.
- at være med i udviklingen, men det er også en proces med store udfordringer med en udvikling, hvor man i nogen grad må sige farvel til plejer.

For kommunen og foreningslivet er det alle tiders chance for

- at give friluftslivet nutidige vilkår og indfri den forventning, der er i det almene friluftsliv om flere tilbud.
- at være med til "at slukke tørsten" efter gode tilbud om friluftsliv, og at påvirke og være medbestemmende for den rolle, som markedstilbud om friluftsliv vil få i lokalsamfundet.

For borgerne er det alle tiders chance for

- at føle sig velkomne og inspirerede til at dyrke friluftsliv.
- at møde andre aktive.
- at få let adgang til de tilbud, der er om friluftsliv.

Stærke sider ved "Fælles Mødested":

- Bedre vilkår for samspil med u- og selvorganiserede grupper
- Inspiration fra andres aktivitet
- Bedre rammer for tematiske natur- og friluftstilbud
- Bred appel til aktivitet
- Længere åbningstider og gode chancer for at møde andre aktive
- Bedre vilkår for fælles brug af grej
- Tættere samspil og flere muligheder for at danne partnerskaber
- Bred basis for kontakter til brug af forskellige netværk
- Bedre udnyttelse af faciliteter
- Bedre økonomi for kommunen
- Bedre overblik over friluftsliv aktiviteter

De klubber og kommuner, der går i gang, er morgendagens vindere.

Idéskitse

Skitsen viser:

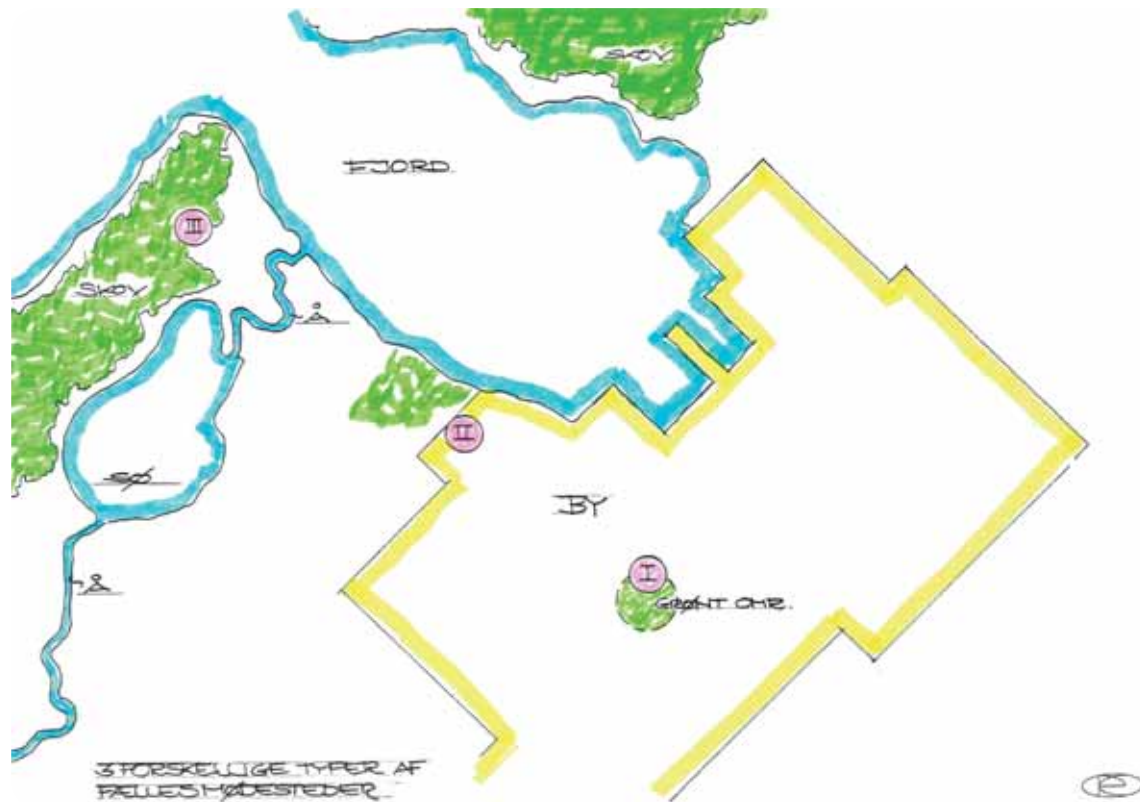
- at en by kan have flere "Fælles Mødesteder"
- at et "Fælles Mødested" kan ligge forskellige steder

Denne skitse viser tre forskellige placeringer af et "Fælles Mødested". Hver med deres goder for friluftslivet.

I og II inde i byen og III ude i det åbne land.

- I ved et grønt område inde i byen,
- II i byens udkant tæt ved fjorden.
- III i et landskabeligt naturområde tæt ved skov, sø, å og strand.

By med grønne områder, sø, å, fjord, skov og strand

Beliggenhed

Beliggenheden er vigtig. Mulighed for aktiviteter og naturoplevelser er afgørende for friluftslivet og den interesse, der kan skabes. Beliggenheden er også afgørende for hvilke aktiviteter, typer af friluftsliv, der kan tilgodeses, og derved hvilken glæde det lokale friluftsliv får af et "Fælles Mødested".

Som udgangspunkt bør et "Fælles Mødested" ligge ved eller i områder, der rummer mulighed for at dyrke en eller flere forskellige aktiviteter i umiddelbar tilknytning til stedet. Det skal fungere som udgangspunkt, base både for det organiserede og det uorganiserede friluftsliv. Dette stiller særlige krav til de rammer, der skabes på stedet, til faciliteter, grej og adgang.

Det ideelle er en bygning, der ligger i udkanten af en større bymæssig bebyggelse med direkte eller umiddelbar let og sikker adgang til åbne grønne arealer, et vandløb, en sø, en fjord eller en skov.

Ligesom naturen og plads til aktiviteter er afgørende for friluftslivet, så er det også vigtigt for udviklingen og brugen af stedet, at der er sti forbindelser og offentlig transport til og fra stedet.

Den gode beliggenhed vil være forskellig fra by til by. I mange byer er der gode muligheder for at finde en placering, som alle parter er glade for. I nogle byer kan det være meget svært at finde en god placering. I disse byer må alle muligheder med i overvejelserne, og et steds fordele og ulemper bør vurderes.

Byens beliggenhed og karakter kan være baggrund for, at der oprettes flere Fælles Mødesteder for bredt at tilgodeses interessen for friluftsliv.

I byens nye grønne/blå områder bør "Fælles Mødested" indgå fra starten.

Byens nuværende grønne områder skal respekteres, men der bør skabes plads til "Fælles Mødested" tæt ved boliger med adgang til et af byens grønne eller blå områder.

Faciliteter

Faciliteter ude og inde til formelt og uformelt friluftsliv til alle, der har lyst til at dyrke friluftsliv i hverdagen.

Udearealer. I umiddelbar tilknytning til bygningen skal der være opholdsmuligheder, hvor de aktive kan mødes og dyrke socialt samvær umiddelbart før og efter deres aktiviteter.

Arealet bør rumme plads til, at stedet udvikler sit eget, stedets tilbud om en friluftslivaktivitet, som kan være et fælles grundlag for et oplevelsesrigt friluftsliv på dette areal.

Det kan være en forhindringsbane, en oplevelseslabyrinth, borde, bænke, læ, bålplads, grillplads, klatretræer, formidlingsbane osv. Der er mange grene i friluftslivet, der ønsker shelters for primitiv overnatning.

Inspirator. Mange mangler inspiration, derfor bør der være tilknyttet en vejleder, pedel, inspirator, igangsætter, bookingmaster og tilsynsførende med bygninger, arealer og grej.

Mødelokaler. Overdækket sted ude, et par store rum til foredrag og undervisning inde. Flere mindre grupperum til mødeaktivitet for de klubber, der er fast knyttet til dette "Fælles Mødested".

Medieudstyr. Der bør være tilbud om pc'er, kopiering, internet m.v. til fælles brug for flere f.eks. til arbejdet med hjemmeside, formidling, medlemsblade, pressemeddelelser o. lign.

Køkken. Det bør være muligt at servere mad, kaffe og andet i forbindelse med mødeaktiviteter til store såvel som små grupper.

Grejrum. Grej, behov og omfang vil variere fra sted til sted, men der bør være fælles grej til brug mod forudgående booking. Nem bookingen via internet, med nøgle eller et kodesystem, der tilgodeser såvel faste brugere som løse aktive. Derudover "sikker" opbevaring af det grej, som den enkelte klub har ansvar for.

Mødeplads. Overdækket udeplads eller foyer, der er så stor, at det kan være stedet hvor man mødes, centrum for formidling og for ud-/aflevering af grej. Der bør være plads til opslagstavler, medlemsblade og andet oplysningsmateriale. Der må gerne være flere mødepladser i umiddelbar tilknytning hertil, og der bør være gaderobebokse, som alle kan bruge.

Toilet. Der bør være adgang til toiletter ved et "Fælles Mødested"; og de skal være åbne såvel for det organiserede som det uorganiserede friluftsliv. Der er ønske om bedefaciliteter (bruserum ude og inde), så man kan bade efter aktiviteterne.

En bygning/et areal. Som det fremgår af hæftet vil baggrund, idéer og løsninger være forskellige fra by til by. Det vigtigste er at skabe gode rammer til flere gode tilbud om friluftsliv og til samspil mellem klubber og det uorganiserede friluftsliv.

Gode vilkår:

- Vejledere, der inspirerer
- Udstyr til aktiviteter
- For aktive både ude og inde
- For frivillige
- Åbne tilbud
- Booking
- Sjove påfund

Veje til virkeliggørelse

”Fælles Mødested” giver større synlighed, inspiration og en åbenhed, der ikke kan skabes i den enkelte klub.

”Fælles Mødested” giver plads til et samarbejde med mere frihed for medlemmers individuelle valg.

Samspil klubber imellem

”Fælles Mødested” kræver tæt samarbejde, men det giver også gode muligheder for samarbejde. Det giver mere plads og frihed for medlemmernes individuelle lyst og mulighed for at yde en frivillig indsats. Det giver mere fleksibilitet både for løsning af afgrænsede opgaver og løsning af store mere faste opgaver.

Et aktuelt udviklingsområde er virtuelle tilbud om friluftsliv. Her er behov for et fællesskab, et arbejds- og udviklingsforum. En base, der står inde for, at disse tilbud er gode, og at deltagerne trygt kan bruge dem.

Samspil mellem frivillige i friluftslivet til at finde form og omfang for god og hensigtsmæssig brug af hele det teknologiske spekter. Til at danne fleksible netværk.

Lokalt samspil i friluftslivet er ofte meget lille. Forventningen er, at ”Fælles Mødested” vil ændre dette. Det, at man ser andre aktiviteter giver inspiration. Forventningen er, at når klubfolk er tættere på hinanden, når der er flere, der kan se og udnytte tilbudet, så bliver det både sjovere og mere udfordrende både at stå for og at være med. Forventningen er, at det skaber samarbejde om implementering af nye aktiviteter, og at det derved bliver lettere både at dyrke og at fastholde dem. I dag vil alle tage sig af en aktivitet eller også vil ingen. Stavgang og rulleskøjteløb er eksempler herpå.

Landet over er initiativtagerne dukket op. Lige nu er der flest inden for idrætten, hvor der er mange traditioner for at være sammen, og hvor de nu er i gang med at skabe et fællesskab mellem den organiserede idræt og de mere individuelle idræts- og motionstilbud. Som dette hæfte viser, er der i endnu højere grad behov for nytænkning i byens friluftsliv.

Lokale- og Anlægsfonden er opmærksom på de nye initiativer, og den er åben for, at friluftslivets klubber og foreninger på lige fod med andre skal have udviklet nye lokale kraftcentre f.eks. ”Fælles Mødested” for friluftslivet.

”Fælles Mødested” til friluftsliv:

- Gør det let at zappe inden for friluftslivet
- Bevarer den tryghed som foreningslivet giver
- Skaber synlighed og identitet
- Giver mere plads til at lære og udvikle
- Tilgodeser interessen for individuelle valg
- Giver socialt fællesskab med klubbens medlemmer dem der deltager en gang imellem
- Giver flere muligheder for at bruge og vise ens færdigheder i friluftsliv
- Giver gode rammer for at åbne arrangement for medlemmer, for venner, familie og for ikke medlemmer
- Giver gode rammer for aktive til at møde andre aktive

Samspil med uorganiserede

Lokale klubber og uorganiserede er både hinandens medspillere og modspillere.

På den ene side ser lokale klubber og foreninger meget positivt på det u- og selvorganiserede friluftsliv. De er åbne og interesserede i, at alles behov og interesse for friluftsliv bliver tilgodeset.

På den anden side forventer klubben stor respekt for de opgaver, de varetager, og det arbejde, de står for.

For lokale klubber og foreninger er der en klar balance mellem åbenhed og respekt. Det afspejles som vilje, åbenhed og interesse for flere medlemmer, som vilje til at vise hensyn og velvilje over for andres aktiviteter til klar afstandtagen fra at give fri, åben og gratis adgang, hvor andre ikke-medlemmer kan udnytte de faciliteter, muligheder, ens egen klub har været med til at skabe, og som klubben er medansvarlig for at forvalte eller passe.

Grundlaget for at skabe større åbenhed ligger i at flytte denne grænse. Det kan ske ved ansættelse af friluftslivsvejleder, leder eller anden form for støtte, der ikke giver flere besværligheder, men letter ansvaret for samarbejde om booking, lokaler, bygninger, grej og de grønne arealer.

Grundlaget for åbenhed kan også være en fælles interesse for rekruttering af nye målgrupper og/eller at skabe en god ramme for flere aktiviteter eller for aktiviteter, som flere er interesseret i at komme til at tilbyde.

Klubber, der selv har oplevet velvilje og imødekommenhed, har let ved at åbne sig for andre.

Mange klubber er interesserede i samspil med uorganiserede og andre klubber, men de har svært ved at finde sparringspartnere og form.

Medejerskab

Mange lokale klubber og foreninger vil gerne være mere synlige, men har ikke fundet en god og enkel måde at blive det på.

Enhver klub, der går med i et partnerskab, en forening eller et andet netværk om "Fælles Mødested" skal føle, det er deres sted, det er her de har "hjemme", det er her der er plads og rum til dem. De skal føle et ansvar og glæde ved stedet, som skaber vilje til medejerskab.

Synlighed

Større synlighed i lokalsamfundet:

- Gør det sjovt og respektfuldt at være frivillig
- Medlemstallet (frem- eller tilbagegang)
- Giver klubben status i samfundet. Den betydning som borgere og politikere "tildeler" klubben
- Giver personlig status i lokalsamfundet
- De vilkår og den støtte klubben og foreningen kan opnå
- Gør det nemmere for pressen at finde jer

Metoder

Oprettelse af "Fælles Mødested" er i princippet ikke nyt. Gennem mange år har det været en kendt og meget udnyttet metode, at lokale klubber går sammen, når de gerne vil opnå noget, udvikle deres muligheder osv. Idrætshaller, kulturhuse og medborgerhuse er eksempler på denne tradition.

Bedst kendt er idrætshallerne, og det er lige så kendt, at deres vilkår og grundlag også er forskellige fra sted til sted. "Fælles Mødested" er friluftslivets samlingspunkt, når de skal møde andre, der kan lide at dyrke friluftsliv.

Selvejende institution

- Trente Mølle, Kongskilde Friluftsgård og Sankt Helene Centret er eksempler på landskabelige mødesteder. De blev dannet på grundlag af ønsker i organisationer og er drevet som selvejende institutioner.

Kommunal forvaltning

- Myrthuegård er et eksempel på en kommune, der varetager formidlingsrollen med tilbud til såvel skoler, børnehaver, ungdomsklubber som byens borgere.

Foreningsdannelse/andelsselskaber bruges af en del klubber, f.eks. om lystbådehavne, sportshaller, spejdercentre, idrætsfællesskaber m.v. Derfor kan mange landsorganisationer vejlede herom. Det hjørne, der mangler er samspillet med de uorganiserede/selvorganiserede og for dele af det organiserede friluftsliv også et tættere samspil klubberne imellem.

Partnerskaber

Partnerskaber er en bestemt måde at arbejde sammen på. I et partnerskab deltager man på lige fod og bidrager efter formåen med økonomiske midler, frivilligt arbejde eller andet.

Kommunen, lokale foreninger, organisationer, borgergrupper, sammenslutninger af grund- og lodsejere, institutioner, virksomheder m.v. kan skabe eller indgå i partnerskabsprojekter. Partnerskaber bygger på klare aftaler, hvor interesser og bidrag er afstemt forud for, at man tiltræder et partnerskab. I et godt velfungerende partnerskab leverer alle den ydelse, der er aftalt.

Udvikling af et "Fælles Mødested" er ikke let. Det er et stort projekt. Derfor er det vigtigt, at du selv og klubben synes, at det vil være godt for jeres klub, at I går i gang.

Drømmen på trods ...

"Fælles Mødested" – byens mødested til samspil og udvikling af byens friluftsliv, til formelle og uformelle friluftslivsaktiviteter, og med mange faste og spontane tilbud om friluftsliv.

Et formelt og uformelt mødested til gavn og glæde for alle med lyst til friluftsliv – et sted i byen for hverdagens friluftsliv.

"Fælles Mødested" – byens mødested

Der er endnu ikke udviklet "Fælles Mødesteder" i byen, som vi har kendskab til, men rundt i landet er der udviklet steder, som er tæt på, og som måske let kan udvikles til et "Fælles Mødested", blandt disse vil vi nævne Haderslev Søsportscenter og Spejdgården i Albertslund.

"Fælles Mødested" i byen kan bestå af klubhuse, klubarealer, der ligger så tæt ved hinanden, at et af dem kan bruges som det åbne sted, med toiletter og faciliteter, hvor arealer og bygninger kunne udvikles til en samlet helhed, der dækker de ønsker, der er.

Her kan vi også nævne lystbådehavne, der på landsiden ofte er et bredt spektrum af klubber med forskellige formål med fælles interesse for adgang til at være på vandet som en samlende faktor.

Her vil vi nævne nye bygninger ved byens grønne områder eller bygninger, som bliver ledige, og som kan udvikles til byens mødested for friluftslivet. Vi kan nævne, at friluftslivets tætte tilknytning til naturen er en årsag til, at det først er nu, at friluftslivet banker på om fælles løsninger og fælles steder.

For mange klubber blev synligheden "tabt" år tilbage, og disse klubber kæmper med at gøre deres tilbud om friluftsliv synlige, så de interesserede børn, unge, voksne kan finde dem.

Den samlede betydning er afspejlet i idrætshaller og kulturcentre, der overalt i byerne er en del af et ønske om både at tilgodese det lokale klubliv og give åbne tilbud til borgerne, og som overalt har skabt mere samspil, konstruktive løsninger, flere aktiviteter og flere aktive.

Drømmen er opstået på trods af, at det nogle steder ude i kommunerne vil være svært at etablere "Fælles Mødested" for friluftslivet.

Drømmen bygger på tanken om lokale initiativer, der etablerer "Fælles Mødested" i ledige bygninger blandt andet strukturreformen. De nyeste vurderinger tyder på, at de frigøres over en årrække, og at det øger friluftslivets chance for indspil.

Drømmen bygger på, at politikeres og forvalteres øjne, der er rettet på stigningen i det uorganiserede friluftsliv, også ser, at det er klubberne, der giver holdbarhed i nye initiativer.

Drømmen bygger på, at den fokus, der er på sundhed ved motion og friluftsliv gennem hele livet, giver bonus i form af bedre vilkår både for dem, der dyrker friluftsliv uorganiseret, og dem, der dyrker det i klubregi.

Drømmen bygger på at skabe synlighed om klubbernes friluftsliv og de værdier for sundheden, som de står for.

Drømmen bygger på at trods mange og klare signaler om, at lokale klubber, der dyrker friluftsliv, er tilfredse og i høj grad har fokus på deres egen base, så ved de og deres medlemmer, at der er behov for nytænkning.

Drømmen bygger på en erfaring der siger, at mange frivillige gerne både kan og vil bryde nye veje.

Drømmen bygger på, at der rundt i landet er borgmestre og kommuner, der vil være med til at skabe nutidige og gode vilkår for friluftslivet i deres by.

Drømmen bygger på, at der er status for såvel frivillige, politikere som forvaltere i at sætte fokus og mål for friluftslivet.

Drømmen bygger på en viden om, at det er sjovt, udfordrende og spændende at være med til at præge udviklingen.

En drøm fordi:

- Vi bor i byen
- Flere og flere dyrker friluftsliv
- Fere dyrker flere former for friluftsliv
- Sundhed og hverdagsmotion har høj status
- Vi lever længere, når vi er aktive
- Ophold og aktiviteter ude er godt for sjælen

Mange klare tendenser viser, at "Fælles Mødested" vil give mere samspil og mere inspiration både i det organiserede og det uorganiserede friluftsliv.

Friluftslivet mangler samlingssteder i byen. De uorganiserede er klar. Nogle klubber er klar. Lokale- og Anlægsfonden er klar. Friluftsrådet er klar. Styringsgruppen bag denne rapport er til rådighed med idéer og gode råd.

Landsorganisationerne, lokalpolitikere og andre holdningsdannere skal gå foran. De skal være med til at skabe gode eksempler, der kan give lokale klubber lyst, indsigt og incitament til at kaste sig ud i nye tilbud om friluftsliv.

Det er her vi bor, det er de arealer og oplevelser vi kan nå hen til i hverdagen.

De skal følge op på de klare signaler og tendenser, der viser:

- at der er brug for nye initiativer
- at der er brug for "Fælles Mødested" til byens friluftsliv.

Drømmen er, at nogen går i gang nu.

”Landskabeligt Mødested”

Dette hæfte har primært fokus på hverdagens friluftsliv, og dermed på friluftsliv i byen og byens fælles mødested.

Arbejdet med dette har vist, at mange friluftorganisationer har en dyb interesse for aktiviteter tæt knyttet til naturen, og at mange ser store vidder, skove og åbne naturarealer som det ideelle for deres friluftsliv. For mange af dem er et fælles ”Landskabeligt Mødested” en meget stor drøm. En drøm om et sted med gode faciliteter og albueplads, hvor de kan komme og have frihed til at dyrke deres aktiviteter.

Det gode og det tiltrækkende ved det landskabelige mødested er, at det kan komme til at ligge i et varieret landskab med en varieret natur med plads og rum til mange friluftaktiviteter.

Det uheldige ved det landskabelige mødested er, at det ofte vil ligge for langt væk for dagligt brug. I princippet er det de samme ønsker, klubberne har til et fælles mødested i henholdsvis byen og på landet.

Det ”Landskabelige Mødested” bør have flere overnatningstilbud. Det kan være i selve bygningen, shelters, teltplads, sovepladser i trækroner m.v.

Det er især vigtigt, at faciliteterne giver læ og ly for sne, regn og slud, adgang til toiletter, og at de indbyder til socialt samvær i tilknytning til de aktiviteter, man dyrker.

Derudover skal det ”Landskabelige Mødested” være indrettet, så det kan tilgodeses både faste og løse brugere.

En del klubber har tilholdssteder – hytter, gårde eller lejrpladser ude på landet, ved skoven eller kysten.

Nogle bruges flittigt, andre ligger mere stille hen, og nogle af dem kan måske udvikles til ”Landskabelige Mødesteder” for friluftslivet. Der er udviklet ”Landskabelige Mødesteder” med tilbud om et rigt friluftsliv og en god formidling

Ovennævnte er eksempler på dette. Besøg dem, hent indsigt og få selv flere gode idéer.

Der er forskellige muligheder for at udvikle et ”Landskabeligt Mødested”. En er at overtage en bygning, en gård, et hus, der ligger godt, og som rummer de muligheder for den udvikling, man gerne vil. En anden er at udvikle den sommerlejr, det tilholdssted man har, til et ”Landskabeligt Mødested”.

Uanset om der arbejdes med et ”Landskabeligt Mødested” eller et ”Fælles Mødested” i byen, så er målet at skabe nyt samarbejde, samspil om udviklingen af nye tilbud og flere forskellige tilbud, med et bredt udbud af friluftsliv og naturoplevelser både for det organiserede og det uorganiserede friluftsliv.

- Myrthuegård
- Kongskilde Friluftsgård
- Herstedhøje Naturcenter
- Trente Mølle

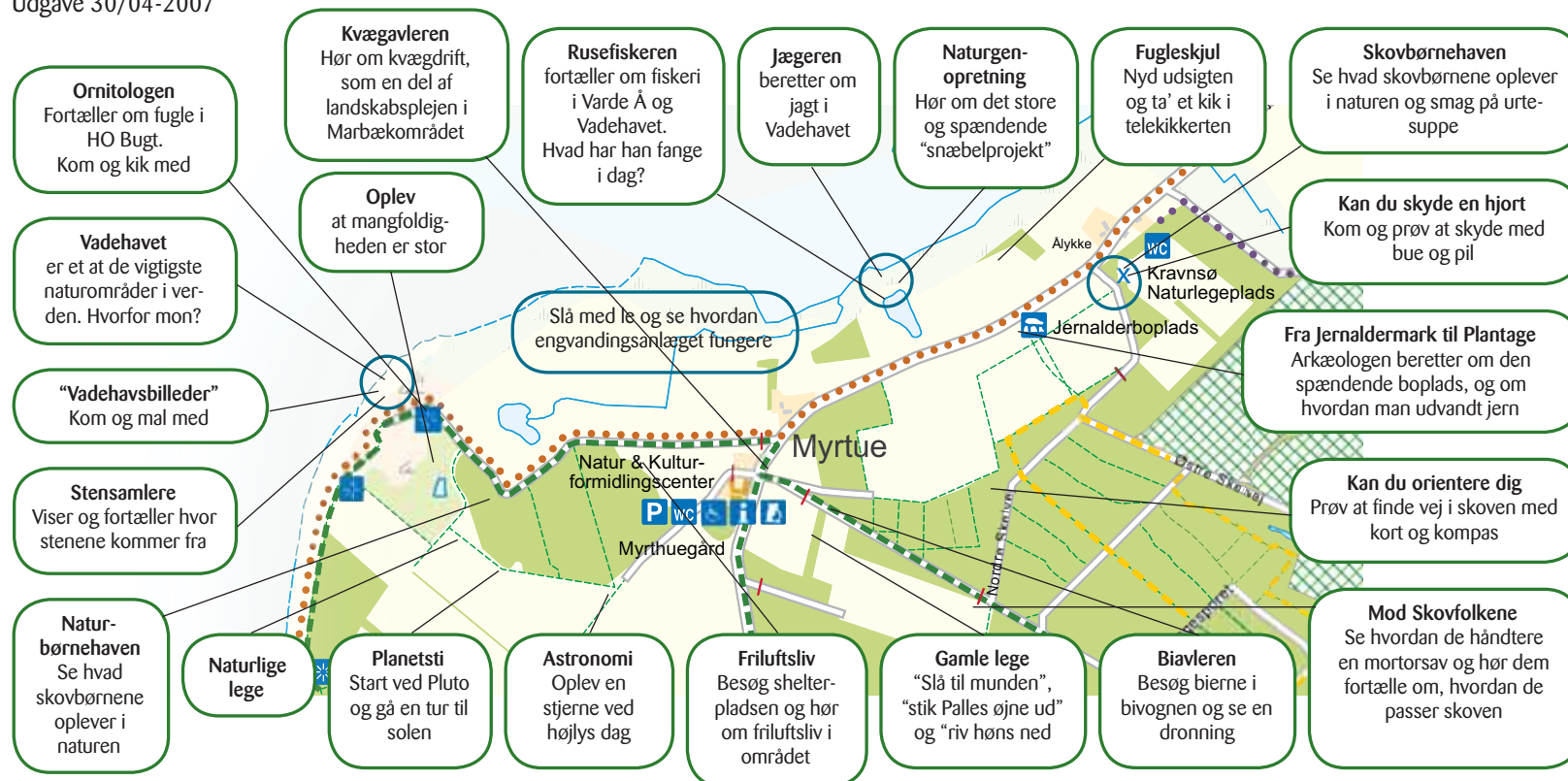

Inspiration om temaer – Myrthuegård

Marbækdagen 2007

Tema: "Naturen bevæger sig"

Udgave 30/04-2007

Tidspunkter

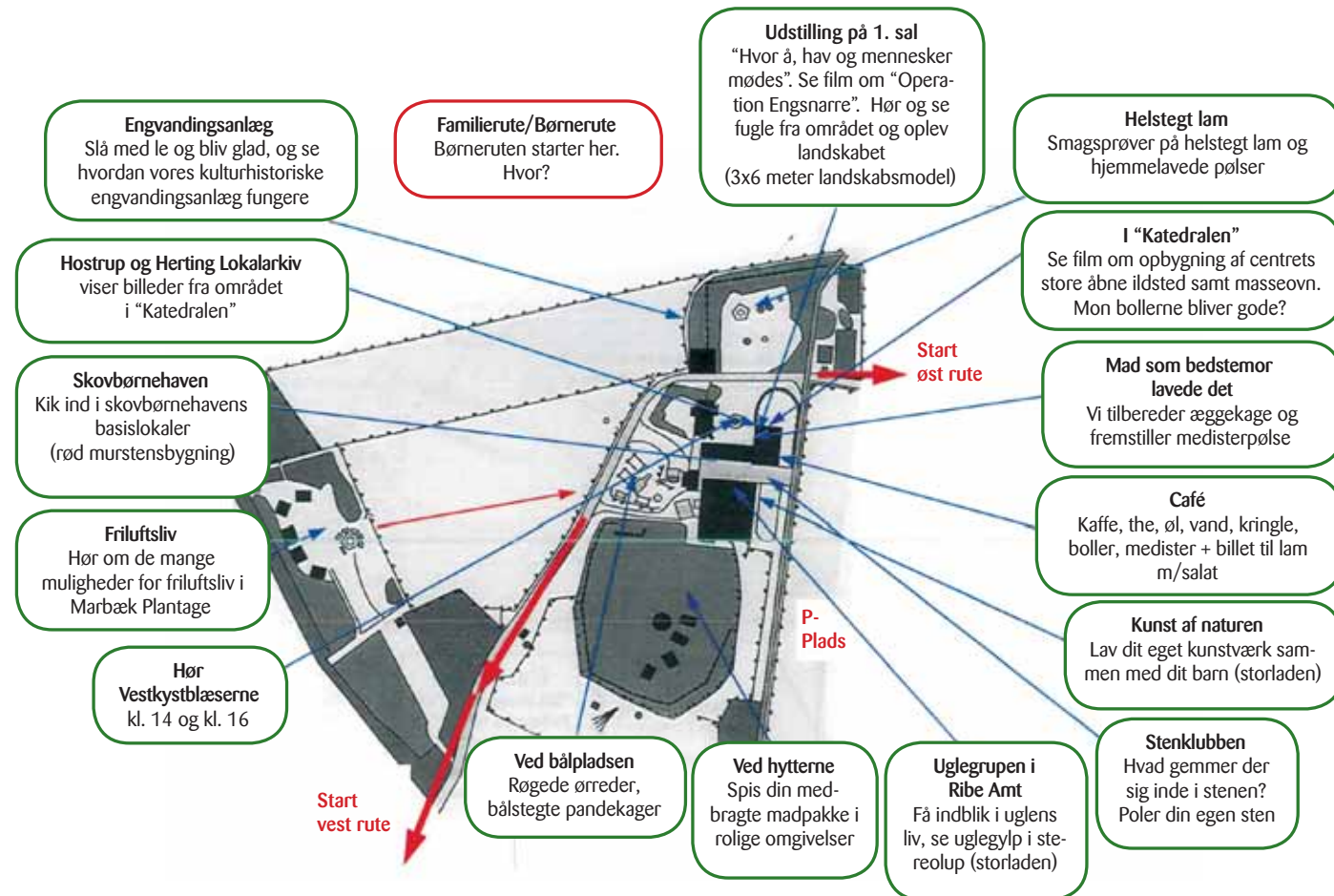
Kl. 10 - 16 alle aktiviteter/poster er åbne
Der er 2 ruter på ca. 3 km hver.
Vestkystblæserne blæser kl. 14 og afslutter
Marbækdagen kl. 16 med jagthornssignaler.

Dagen arrangeres af: **Natur- & Kulturformidlingscentret Myrthuegård**, i samarbejde med:

Esbjerg Skovvæsen, Lindet Statsskovdistrikt, Orienteringsklubben Vest, Dansk Ornitologisk Forening - Esbjerg afdeling, Varde Å og Ho Bugts fiskeriforening, Uglegruppen i Ribe Amt, LL højbjerg Galloway, Esbjerg Museum, Sognearkiverne i Hostrup og Hjerting, Stenklubben - Geologisk Forum, Spiren og Skovspirene, Havbakken og Havbakkens "Myrer", Vestkystblæserne, Biavler Günther Hinzmann, Astronomisk gruppe ved Myrthuegård, **Myrthuegårds frivillige og gode venner** samt medarbejdere ved Myrthuegård, Skoletjenesten og deres familier.
Marbækdagen støttes af Børn & Kultur ved Esbjerg Kommune, samt Kulturministeriet

Inspiration om åbne tilbud – Myrthuegård

Aktiviteter omkring Myrthuegård

Inspiration om fælles grej

Nedenstående er eksempler på forskelligt grej. Det er ikke opdigtet grej, men grej der findes rundt i landet, som derved viser, at det betyder noget, at der er grej til de aktiviteter, man vil dyrke.

Grej til naturundersøgelser:

- Rygsække
- Lup
- Fagbøger
- Kikkert
- Målegrej

Grej til leg:

- Lasso
- Hoppepude
- Balancepæle
- Tovtrækningstov
- Edderkop

Grej til indsamling og opbevaring af:

- Vilde blomster
- Insekter
- Vandfauna

Grej til lejrLiv:

- Rafter
- Spader
- Spande
- Økser
- Save
- Bindegarn

Grej til beskyttelse:

- Bidragter
- Regntøj
- Støvler

Grej til sikkerhed:

- Klatreseler
- Reb
- Hjelme
- Redningsveste

Grej til lejrslagning:

- Telte
- Lawuer
- Hængekøjer
- Gryder
- Trangia
- Liggeunderlag

Grej til fiskeri:

- Net
- Ruser
- Fiskestænger
- Blink
- Regntøj

Grej til sejlads:

- Kanoer
- Havkajakker
- Optimistjoller
- Juniorbåde
- Svømmeveste
- GPS'er

Grej til vandaktiviteter:

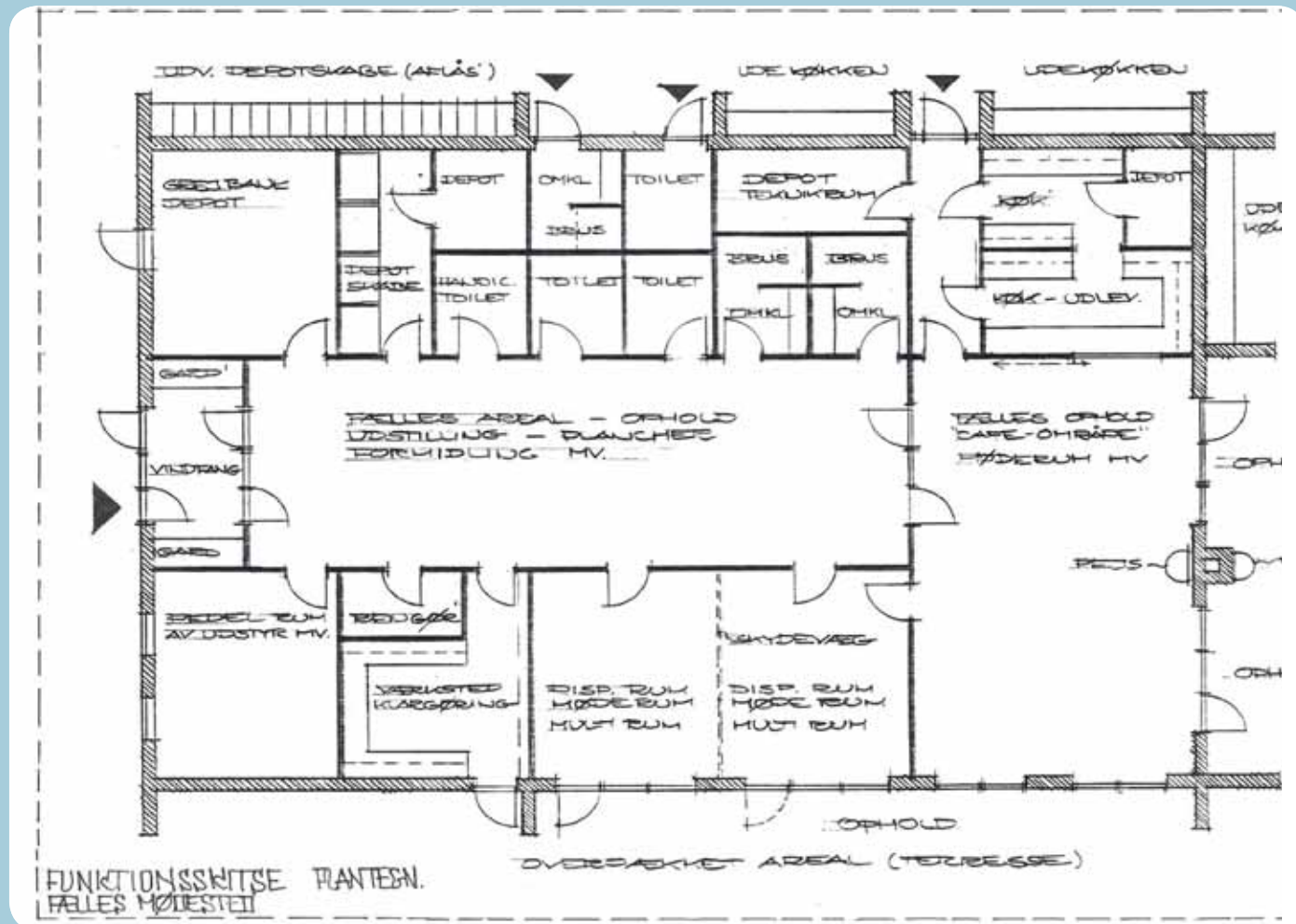
- Våddragter
- Vådsko
- Dykkerbriller
- Snorkler
- Jolle
- Robåd

Grej til aktiviteter:

- Mountainbikes
- Cykler
- Stave til stavgang
- Skate-boards
- GPS'er
- Legecykler

Dette er et eksempel. Både i en ny bygning og i en bygning der eksisterer som omdannes til "Fælles Mødested" kan der være helt andre gode løsninger.

Referencer

Sundhed

Natur og grønne områder forebygger stress

Karsten B. Hansen & Thomas Sick Nielsen, Forskningscentret Skov & Landskab, 2005.

De grønne områder og sundheden

Stine Holm og Tilde Tvedt, Forskningscentret for Skov & Landskab, 1998.

Udviklingen

Unge friluftsliv i Danmark i det 21. århundrede

Unge friluftsliv som personligt, socialt og kulturelt identitetsprojekt på friluftslivets felt, Hans Jørgen Fisker. Endnu upubliceret Ph.d.-afhandling. Skov & Landskab, Det Biovidenskabelige Fakultet. Københavns Universitet, 2008.

Foreningsidrætten i Danmark

Udvikling og udfordringer, Bjarne Ibsen, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet, for Idrættens Analyseinstitut, 2006.

Inddragelse af børn og unge i udviklingen af udemiljøer

Erfaringer fra et projekt i Vollsmose, Benny Schytte, Park- og Vejafdelingen, Odense Kommune, 2006.

Den rekreative brug af tre parker i Københavns Kommune

F.S. Jensen & S. Guldager, Københavns Kommune, Bygge og Teknikforvaltning, 2005.

Fremtidsperspektiver, Dansk friluftsliv i det 21. århundrede

Perspektiv på udviklingen i dansk friluftsliv, Søren Andkjær, Syddansk Universitet, 2003.

Undersøgelse af friluftslivets udvikling i Danmark 1970 – 2000

Lars Kofoed, Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.

Den tredje bølge

På vej mod en bevægelseskultur. Knud Larsen, Lokale- og Anlægsfonden, 2003.

Børn og byens grønne områder

Stine Holm. Forskningscentret for Skov & Landskab, 2001.

Naturforhold

Frivilligt arbejde i dansk naturforvaltning

Carsten Nico Hjortsø, Anna Gravsholt Busck og Morten Kisendal Fabricius, By- og Landsplanserien nr. 28, Skov & Landskab, Københavns Universitet, 2007.

Friluftslivets effekter på naturen i Danmark

Esben Tveerås Tind & Peder Agger, Roskilde Universitetscenter, Institut for Miljø, Teknologi og Samfund, 2003.

Naturen i et hverdagslivs-perspektiv

Jeppe Læssøe, Faglig rapport fra DMU nr. 437, Danmarks Miljøundersøgelser, Miljøministeriet, 2003.

Ægte grønt – 10 argumenter for en grøn by,

Jens Ole Juul, Forskningscentret for Skov & Landskab, 1997.

Støtte

Kommunen

Lokale- og Anlægsfonden

Kanonbådsvej 12, 1437 København K – www.loa-fonden.dk

Tips- og lottomidler til friluftslivet

Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV
www.friluftsradet.dk

Fonde og puljer

Der findes et bredt udsnit af fonde og puljer, der kan søges. Vi har valgt ikke at nævne nogen, men bare gøre opmærksom på, at de findes, og at mange i friluftslivet har fået midler til mange forskellige formål.

Inspiration

Myrthuegård

www.myrthuegaard.dk

DGI-Huset i Århus

www.dgi-huset.dk

Kongskilde Friluftsgård

www.kongskildefriluftsgaard.dk

Trente Mølle

www.trente.dk

Spejdgården i Albertslund

www.albertslund-spejder.dk/spejdergrd.htm

Styregruppen "Fælles Mødested"

Styregruppen for indsatsområdet "Fælle Mødested":

Formand for styregruppen:

- Erik Preisler, Friluftsrådets bestyrelse

Medlemsorganisationer:

- Leif Plougmann, 4 H
- Nick Elhøj, Børne- og Ungdomsorganisationers Samråd
- Peder Seibæk, Danmarks civile Hundeførerforening
- Jan Darfelt, Danmarks Idræts-Forbund
- Thomas Brandt, Danmarks Sportsfiskerforbund
- Henrik B. Simonsen, Dansk Islandshesteforening (udgået)
- Tue Kristensen, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger
- Bo Hildebrandt, Geografforbundet

Friluftsrådet:

- Lis Nielsen, Friluftsrådets bestyrelse
- Vibeke Dalum, sekretariatet

Definitioner

Klubber

I dette hæfte dækker klubber begreber som en lokal klub, kreds, trop, forening mv.

Fælles Mødested

Et formelt og uformelt mødested for friluftslivet – en bygning med arealer, en facilitet, der giver gode rammer for friluftslivet ude som inde, et sted i byen med naturoplevelser, formidling og et rigt tilbud om friluftaktivitet.

Byens grønne områder

For Friluftsrådets arbejde med byens friluftsliv dækker ovennævnte begreb grønne arealer, der ligger i byzone, og som er tilgængelige for såvel alment som organiseret friluftsliv.

Tre grundlæggende forhold er afgørende for at være med i denne kategori

- Arealet skal opleves som grønt, fordi det har et naturindhold
- Man skal frit kunne opholde sig på arealet og/eller kunne dyrke aktiviteter i kortere eller længere tid
- Arealet skal opleves "uhegnet" og frit tilgængeligt for alle.

Byens blå områder

Byen ender dér, hvor det åbne land starter. De blå områder omfatter vandområder i tilknytning til de urbane områder, der kan anvendes til friluftsmål samt adgangsforbindelserne hertil. Det kan for eksempel være søer, åer, kyststrækninger, havneområder, kanaler og de tilknyttede stiforbindelser.

Boligselskabers og virksomheders grønne arealer

Mange af arealerne er ikke offentlige, og mange er ikke rige på natur og friluftsliv. Nogle er åbne, nogle er oplevelsesrige, nogle ligger, så de kun har interesse for beboere eller ansatte, nogle har et potentiale for mere natur og et bredt friluftsliv. Uanset åbenhed, faciliteter og naturindhold er de en del af byens grønne områder.

Byens grå områder

Byens grå områder er arealer med fast belægning. De er potentielle arealer for friluftslivet, hvis de har en grad af naturpræg, og når man har mulighed for at opholde sig og/eller at være aktive i dem. De er også et potentiale, hvis de rummer eller kan rumme særlige faciliteter/kvaliteter i forhold til den/de enkelte friluftaktiviteter. Det kan være et bytorv, en parkeringsplads eller lignende.

Byens friluftsliv – friluftspolitiske mål

Byer er andet og mere end bosteder. De skal f.eks. også rumme hverdagens friluftsliv. Byens grønne – og blå områder skal indbyde til et rigt og varieret friluftsliv. Nogle byer opmuntrer til friluftsliv. Men i mange byer er der behov for en bred indsats for udvikling af oplevelsesrige arealer til glæde for beboerne.

INGEN KAN GØRE ALT; MEN ALLE KAN GØRE NOGET!

Friluftsliv er trivsel og sundhed. Derfor forventer vi, der vil være stor opbakning til Friluftsrådets visioner for byens friluftsliv, og Rådet forventer, at der er mange, der finder et hjørne, som de kan løfte.

For at påvirke til bedre vilkår for friluftslivet i byen, har Friluftsrådet den 27. oktober 2005 vedtaget en række mål for sit arbejde med "Byens friluftsliv".

Friluftsrådets politiske mål:

- At sikre byens grønne områder
- At sikre høj natur- og friluftsmæssig kvalitet i byens grønne områder
- At forbedre tilgængeligheden til vandet i byen
- At fremme og sikre friluftsliv i de blå områder i byen
- At fremme initiativer, der åbner for friluftsliv på og ved idrætsanlæg
- At fremme initiativer, der åbner for friluftsliv i de "grå områder" i byen

Friluftsrådets medlemsorganisationer

- 4H
- Biologforbundet
- Boligselskabernes Landsforening
- Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund
- Danhostel Danmarks Vandrerhjem
- Danmarks Civile Hundeførerforening
- Danmarks Cykle Union
- Danmarks Fritidssejler Union
- Danmarks Idræts-Forbund
- Danmarks Jægerforbund
- Danmarks Socialdemokratiske Ungdom
- Danmarks Sportsfiskerforbund
- Danmarks Tursejlerforening
- Dansk Amatørfiskerforening
- Dansk Autocamper Forening
- Dansk Automobil Sports Union
- Dansk Bjergklub
- Dansk Camping Union
- Dansk Caravan Klub
- Dansk Cyklist Forbund
- Dansk Faldskærms Union
- Dansk Firmaidrætsforbund
- Dansk Forening for Rosport
- Dansk Fritidsfiskerforbund
- Dansk Golf Union
- Dansk Islandshesteforening
- Dansk Kano og Kajak Forbund
- Dansk Kennel Klub
- Dansk Land-Rover Klub
- Dansk Legeplads Selskab
- Dansk Naturist Union
- Dansk Orienterings-Forbund
- Dansk Ornitologisk Forening
- Dansk Ride Forbund
- Dansk Sejlonion
- Dansk Skiforbund
- Dansk Skytte Union
- Dansk Svæveflyver Union
- Dansk Ungdoms Fællesråd
- Dansk Vandrelaug
- Danske Baptisters Spejderkorps
- Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger
- Danske Naturister
- De Grønne Pigespejdere
- Det Danske Spejderkorps
- DK-Camp
- DK Camping Club
- Dyrenes Beskyttelse
- FDF, Frivilligt Dreng- og Pige-forbund
- FolkeFerie.dk
- Forenede Danske Motorejere
- Foreningen Havkajakroerne
- Foreningen NOAH
- Geografforbundet
- KFUM-spejderne i Danmark
- Kolonihaveforbundet for Danmark
- Kongelig Dansk Aeroklub
- LandboUngdom
- Landsforbundet DUI-Leg og Virke
- Landsforeningen af Ungdomsskoleledere
- Landsforeningen Frie Børnehaver og Fritidshjem
- Landsforeningen Natur og Ungdom
- Landsforeningen Praktisk Økologi
- Landsforeningen Ungdomsringen
- Naturvejlederforeningen i Danmark
- Public Camp
- Samvirkende Danske Turistforeninger
- Sct. Georgs Gilderne i Danmark
- VisitDenmark
- WWF Verdensnaturfonden
- Campingrådet
- Dansk Falkejagt Klub
- Dansk Forum for Natur- og Friluftsliv
- Danske Skov- og Landskabsingeniører
- De Samvirkende Invalideorganisationer
- Den Økologiske Have
- Det Danske Haveselskab
- Efterskoleforeningen
- Fiskeringen
- Foreningen af Danske Turistchefer
- Foreningen Lydum Mølle
- Historisk-arkæologisk Forsøgscenter, Lejre
- Foreningen Frie Fugle
- Kommunale Park- og Naturforvaltere
- Kongskilde Friluftsgård
- Sammenslutningen af Danske Småøer
- Sjællandske Sports- og Lystfiskerforeningers Samarbejdsudvalg
- Skjern-Egvad Museum
- Zoologisk Have

Friluftsrådet
Scandiagade 13
DK-2450 København SV

Tlf. +45 3379 0079
Fax +45 3379 0179
fr@friluftsradet.dk
www.friluftsradet.dk